

POWIATOWY ZESPÓŁ SZKÓŁ NR 1 W KOŚCIERZYNIE

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI

Zatwierdzony uchwałą Rady Pedagogicznej nr z **31.08.2016r.**

Powiatowy Zespół Szkół Nr 1
w Kościerzynie

DYREKTOR SZKOŁY

..... *mgr. Jarosław Łoncka*

Zaopiniowany przez Samorząd Uczniowski PZS nr 1 w Kościerzynie

..... *Przewodniczący Samorządu Szkolnego Pomocnik*

Zaopiniowany przez Radę Rodziców PZS nr 1 w Kościerzynie

PRZEWODNICZĄCY
Rady Rodziców

.....
Mariusz Kupper

SPIS TREŚCI.

- I. Podstawy prawne programu.
- II. Wstęp.
- III. Diagnoza problemów.
- IV. Cele i zadania programu profilaktyki.
- V. Plan realizacji działań (ogólny).
Działania skierowane do młodzieży:
 1. Model informacyjny.
 2. Model edukacyjny.
 3. Działania zorientowane na właściwy wybór.
 4. Kształtowanie dojrzałej postawy wobec życia.
 5. Przygotowanie do pełnienia nowych ról społecznych.
 6. Działania alternatywne.
- VI. Plan realizacji działań (szczegółowy).
 1. Zapobieganie paleniu papierosów przez uczniów.
 2. Zapobieganie picciu alkoholu.
 3. Zapobieganie uzależnieniu młodzieży od narkotyków.
 4. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy i agresji.
 5. Zapobieganie wagarom.
 6. Ochrona młodzieży przed stresem i jego skutkami.
 7. Zapobieganie wczesnej inicjacji seksualnej.
 8. Zapobieganie używaniu wulgaryzmów.
 9. Zapobieganie kontaktom młodzieży z sektami.

- VII. Oczekiwane efekty profilaktyki pierwszorzędowej.
- VIII. Działania skierowane do rodziców.
- IX. Działania skierowane do nauczycieli.
- X. Obowiązki osób odpowiedzialnych za realizację programu profilaktyki.
 - 1. Obowiązki dyrektora szkoły.
 - 2. Obowiązki pedagoga szkolnego.
 - 3. Obowiązki nauczycieli i wychowawców.
 - 4. Obowiązki rodziców.
- XI. Zadania szkoły w zakresie profilaktyki drugorzędowej.
- XII. Zadania szkoły w zakresie wzmacniania czynników chroniących.
- XIII. Formy współpracy z rodzicami w rozwiązywaniu problemów młodzieży.
- XIV. Instytucje wspierające szkołę w działaniach profilaktycznych.
- XV. Wykaz placówek udzielających pomocy osobom z problemem narkotykowym.
- XVI. Ewaluacja programu.

I. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

- 1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483).
- 2. Konwencja o Prawach Dziecka z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 i 527).
- 3. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 ze zm.).
- 4. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535 ze zm.).
- 5. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 10, poz. 55).
- 6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 35, poz. 230 ze zm.).
- 7. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Z 2003 r. Nr 24, poz. 198).

8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624).
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. Nr 51, poz. 458).
10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. Nr 11, poz. 114).
11. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 11 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno – pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. Nr 5, poz. 46).
12. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. Nr 26, poz. 226).
13. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno- pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2013, poz. 532).
14. Statut Powiatowego Zespołu Szkół nr 1 w Kościerzynie.
15. Program Wychowawczy Powiatowego Zespołu Szkół nr 1 w Kościerzynie.

II. WSTĘP

Szkolny program profilaktyki jest programem profilaktyki środowiskowej, w którym obiektem działań jest całe środowisko szkolne.

Profilaktyka to proces wspierający zdrowie psychiczne i fizyczne poprzez pomoc potrzebną uczniowi do konfrontacji ze złożonymi, stresującymi warunkami życia oraz towarzyszenie mu w zdobywaniu wiedzy o zagrożeniach dla zdrowia oraz nabywaniu umiejętności przeciwdziałania tym zagrożeniom, a także umożliwienie mu osiągnięcia satysfakcjonującego, społecznie akceptowanego życia.

Program profilaktyki w PZS nr 1 jest wynikiem diagnozy, w której uwzględniono potrzeby rozwojowe uczniów, potrzeby wynikające ze specyfiki środowiska szkoły oraz przemian społeczno – ekonomicznych w kraju.

Podstawowym założeniem tego programu jest eliminowanie rozpoznanych czynników ryzyka i wzmacnianie czynników chroniących.

W działaniach swych koncentrujemy się na:

- **profilaktyce pierwszorzędowej** kierowanej do całej społeczności uczniowskiej, mającej na celu promocję zdrowia i zapobieganie pojawianiu się problemów związanych z zachowaniami destrukcyjnymi, kierowanej również do nauczycieli i innych pracowników szkoły, a także do rodziców uczniów,
- **profilaktyce drugorzędowej** kierowanej do uczniów o wysokim ryzyku dysfunkcjonalności, pomagając im w jego redukcji.
Tę formę profilaktyki będą realizować specjaliści współpracujący ze szkołą.

Działania profilaktyki pierwszorzędowej będą prowadzone na trzech poziomach:

- **informacyjnym** – są to działania pomocne w profilaktyce, same nie prowadzą bowiem do redukcji zachowań,
- **edukacji psychologicznej i społecznej** – to działania, które dostarczają wiedzy i umiejętności przydatnych, korzystnych lub wręcz niezbędnych do tego, by uczniowie byli w stanie sami lepiej radzić sobie z zagrożeniami, np. uzależnieniem, stresem itp. Są bardzo wiarygodne, efektywne i najskuteczniejsze ze wszystkich działań zapobiegających uzależnieniom,

- **działalności alternatywnej** – działania te mają zaspokoić potrzeby młodych ludzi, np. do bycia zadowolonym, odprężonym, potrzeby zabawy i kontaktu z innymi.

Program profilaktyki jest spójny z programem wychowawczym, harmonizuje również z:

- przedmiotami nauczania,
- ścieżkami edukacyjnymi,
- godzinami do dyspozycji wychowawcy,
- zajęciami pozalekcyjnymi.

Realizacja programu po zaopiniowaniu przez Radę Pedagogiczną i Radę Rodziców spoczywa na wszystkich nauczycielach i pracownikach administracji i obsługi szkoły, przy współpracy ze specjalistami z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej i innych instytucji działających na rzecz dzieci i rodziny wraz z ekspertami wśród rodziców.

Profilaktyka w Zespole Szkół Ogólnokształcących ma charakter:

- działań zintegrowanych ze szkolnym zestawem programów nauczania,
- samodzielnych programów profilaktycznych skoncentrowanych wokół specyficznych celów i zadań, niezależnie od realizowanych programów nauczania,
- działań incydentalnych, które są formą odpowiedzi na konkretne zdarzenia zaistniałe w szkole lub środowisku.

Program profilaktyki podlega ewaluacji wewnętrznej i zewnętrznej i obowiązuje przez okres 3 lat.

III. DIAGNOZA PROBLEMÓW

Spośród wszystkich faz rozwojowych okres dojrzewania stanowi szczególną fazę w życiu człowieka. Z perspektywy psychospołecznej właśnie wtedy dokonują się najważniejsze zmiany w zakresie obrazu siebie i społecznej percepcji jednostki, formowane są nowe wzorce relacji interpersonalnych, gwałtownie wzrasta liczba nowych doświadczeń osobistych i społecznych, rozwijane są umiejętności pozwalające na kształtowanie się poczucia własnej kompetencji. Tempo oraz sposoby osiągania celów rozwojowych zależą zarówno od samego nastolatka jak i od osób, z którymi się kontaktuje. Okres dojrzewania nie jest więc biernym oczekiwaniem na dorosłość i dojrzałość. Wręcz przeciwnie – w tej fazie życia ludzie są bardzo aktywni, eksperymentują z nowymi zachowaniami, poszukują nowych ról, nabywają nowych doświadczeń, a tym samym stają się innymi ludźmi o nowych prawach i obowiązkach, mającymi nowe potrzeby i oczekiwania, wypełniającymi nowe zadania. W procesie tym niezwykle ważną rolę odgrywają znaczące osoby dorosłe, a zwłaszcza rodzice i nauczyciele. (Z. Gaś 1997)

DIAGNOZA PROBLEMÓW – POTRZEBY UCZNIÓW

PROBLEMY MŁODZIEŻY	POTRZEBY WYNIKAJĄCE Z PROBLEMÓW
<p>1. Problemy okresu dojrzewania:</p> <ul style="list-style-type: none">– biologiczne, np. zmiany w wyglądzie,– społeczne, np. trudności w nawiązywaniu kontaktów,– psychiczne, np. „huśtawka” uczuć,– prawne, np. brak odpowiedzialności za swoje postępowanie.	<ul style="list-style-type: none">– potrzeba samoakceptacji,– potrzeba pozytywnego obrazu własnej osoby,– potrzeba rzetelnej informacji na temat dojrzewania,– potrzeba informacji na temat odpowiedzialności karnej dotyczącej nieletnich i młodocianych.

<p>2. Problemy zdrowotne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - niewłaściwe odżywianie, - choroby, np.: bulimia, anoreksja, alergie, otyłość i inne, - wczesna inicjacja seksualna, - nerwice, choroby psychiczne, - niktynizm, alkoholizm, narkomania, lekomania. 	<ul style="list-style-type: none"> - potrzeba dobrych wzorców w rodzinie, szkole i mediach, - potrzeba uświadamiania konieczności leczenia, - potrzeba asertywności i rzetelnej wiedzy na temat skutków przedwczesnej inicjacji seksualnej, - potrzeba miłości i akceptacji, - potrzeba rzetelnej wiedzy o zagrożeniach i eliminowanie mitów związanych z uzależnieniem, - potrzeba szczęścia i zadowolenia, - potrzeba zabawy i odpoczynku, - potrzeba zachowań asertywnych.
<p>3. Problemy związane z kryzysem autorytetu dorosłych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nieporozumienia w domu, - kłopoty w szkole, - kwestionowanie wartości dorosłych, - kwestionowanie autorytetów. 	<ul style="list-style-type: none"> - potrzeba autonomii i samodzielności, - potrzeba sukcesu w nauce, - potrzeba czytelnych i klarownych wymagań i oczekiwań rodziców i nauczycieli, - potrzeba konstruktywnych wzorców w rodzinie, szkole i mediach.
<p>4. Problemy związane z wysokim poziomem neurotyzmu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skłonność do przeżywania stanów lękowych, - niska odporność na stresy, - problemy adaptacyjne w nowym środowisku. 	<ul style="list-style-type: none"> - potrzeba satysfakcji, miłości oraz radości w życiu, - potrzeba radzenia sobie w trudnych sytuacjach, - potrzeba akceptacji.

<p>5. Problemy natury psychicznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak umiejętności nawiązywania kontaktów, - mankamenty komunikowania się, - trudności w kontaktach z rówieśnikami, - różne formy agresji. 	<ul style="list-style-type: none"> - potrzeba kontaktu z rówieśnikami, - potrzeba akceptacji w grupie rówieśniczej, - potrzeba poczucia bezpieczeństwa i własnej wartości, - potrzeba umiejętności wyrażania swoich uczuć.
<p>6. Problemy tkwiące w środowisku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - adaptacyjno – integracyjne w nowym środowisku szkolnym, - problemy w nauce, - niedostatek ekonomiczny, - patologia rodziny, uzależnienia. 	<ul style="list-style-type: none"> - potrzeba bezpieczeństwa i akceptacji, - potrzeba sukcesów w nauce, - potrzeba bezpieczeństwa, - potrzeba satysfakcji i zadowolenia z życia.

IV. CELE I ZADANIA PROGRAMU PROFILAKTYKI

CELEM GŁÓWNYM PROGRAMU jest promowanie zdrowego stylu życia, ochrona uczniów przed zagrożeniami oraz tworzenie szkoły przyjaznej uczniom, nauczycielom i rodzicom.

Cele główne programu:

1. Wyształcenie umiejętności i zachowań umożliwiających zdrowy styl życia;
2. Wspieranie rodziców w procesie wychowania;
3. Zapewnienie młodzieży pomocy wychowawczej i terapeutycznej;
4. Ochrona młodzieży przed zdrowotnymi i społecznymi skutkami nikotynizmu;
5. Pokazanie uczniom perspektywy zdrowego życia i drogi do satysfakcji osobistych bez używania alkoholu;
6. Zapobieganie problemom związanym z uzależnieniem młodzieży od narkotyków;
7. Rozwijanie tolerancji na odmiennosc innych;
8. Przeciwdziałanie kradzieżom na terenie szkoły i poza szkołą;
9. Ochrona uczniów przed skutkami wagarów;
10. Ukazanie uczniom zagrożeń płynących ze strony sekt;
11. Zapobieganie przedwczesnej inicjacji seksualnej;
12. Zwiększenie umiejętności młodzieży w radzeniu sobie ze stresem;
13. Dbalosc o czystosc i piękno języka polskiego.

Cele szczegółowe programu:

1. Przekazywanie prawdziwych i rzetelnych informacji o zjawisku, którego profilaktyka dotyczy.
2. Kształtowanie umiejętności interpersonalnych, a w szczególności umiejętności empatycznych, współpracy, komunikowania się oraz rozwiązywania konfliktów;
3. Kształcenie umiejętności interpersonalnych, a w szczególności samoświadomości, samooceny i samodyscypliny.

4. Kształtowanie świadomych wzorców konsumpcyjnych.
5. Rozwijanie umiejętności podejmowania decyzji oraz rozwiązywania problemów, obejmujących m. in. zdolność do wybierania pozytywnych a nie negatywnych stylów życia.
6. Rozwijanie związków z grupą społeczną i poczucia odpowiedzialności za grupę, do której jednostka przynależy (rodzina, klasa, lokalna społeczność, ogół społeczeństwa).
7. Rozwijanie dojrzałej odpowiedzialności obejmującej m. in. styl życia, postawy wobec odurzania się środkami uzależniającymi, wobec przemocy, przestępczości itd.
8. Wpływanie na rozwój środowiska rodzinnego i szkolnego, które podnosiłoby jakość życia wszystkich jego członków.
9. Umożliwianie wczesnego rozpoznawania i diagnozowania zagrożeń oraz rozwijania strategii przeciwdziałania, bazujących na znajomości przyczyn szkodliwych uwarunkowań.
10. Budowanie konsekwentnej polityki szkolnej wobec uczniów palących papierosy.
11. Uświadomienie młodzieży szkodliwości palenia tytoniu oraz narażania osób niepalących na tzw. palenie bierne, równie niebezpieczne jak palenie czynne.
12. Uczenie młodzieży podejmowania racjonalnych decyzji związanych z alkoholem, uczenie umiejętności radzenia sobie z naciskami płynącymi ze strony grupy rówieśniczej i reklamy.
13. Dostarczenie rodzicom wskazówek pomocnych w zapobieganiu piciu alkoholu przez ich dzieci, zainicjowanie działalności profilaktycznych, które każdy rodzic może podjąć we własnym domu.
14. Dostarczenie uczniom wiedzy na temat uszkodzeń zdrowia psychicznego i fizycznego spowodowanych braniem narkotyków.
15. Zwiększenie oddziaływań w zakresie poszerzania wiedzy nauczycieli i rodziców, dotyczącej problematyki związanej z używaniem narkotyków i innych środków odurzających.
16. Kształtowanie u uczniów postawy mądrej akceptacji i wyrozumiałości dla odmiennych zachowań innych ludzi.
17. Dostarczanie nauczycielom i wychowawcom metod, narzędzi i procedur oraz wykształcenie umiejętności pozwalających na samodzielne przeciwdziałanie agresji wśród młodzieży.
18. Kształtowanie postaw szacunku do mienia własnego, cudzego i społecznego.
19. Dostarczenie uczniom informacji o konsekwencjach moralnych i odpowiedzialności karnej za przywłaszczenie cudzego mienia.
20. Zapobieganie obniżonej frekwencji uczniów na zajęciach lekcyjnych.
21. Zapobieganie niepowodzeniom uczniów w nauce i organizowanie pomocy wyrównawczej.

22. Stworzenie uczniom poczucia bezpieczeństwa w szkole, zapobiegającego powstawaniu u uczniów postaw lękowych, które są główną przyczyną wagarów.
23. Ostrzeżenie uczniów przed najbardziej kontrowersyjnymi wspólnotami i nowymi ruchami religijnymi (sektami).
24. Ukazanie uczniom technik psychomanipulacji prowadzących do szybkiej zmiany stanu świadomości, stosowanych przez liderów sekt.
25. Kształtowanie prawidłowego stosunku młodzieży do wartości i norm związanych z miłością.
26. Uświadomienie uczniom zagrożeń wynikających z przedwczesnej inicjacji seksualnej.
27. Kształtowanie kultury zachowań w młodzieńczych kontaktach heteronomicznych.
28. Ukierunkowanie uwagi młodzieży na pozytywne i negatywne skutki stresu oraz ich wpływ na zdrowie, samopoczucie i sprawność psychospołeczną.
29. Kształtowanie umiejętności zapobiegania negatywnym skutkom stresu i redukowania napięcia emocjonalnego.
30. Zachęcanie młodzieży do stosowania w mowie i piśmie pięknej polszczyzny.
31. Dostarczanie uczniom przykładów pięknej mowy z literatury, filmu, telewizji, prasy i życia szkolnego.

ZADANIA PROGRAMU UKIERUNKOWANE SĄ NA:

1. Promowanie rozwoju jednostek w kierunku realizowania ich potencjalnych możliwości – tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi.
2. Promowanie zdrowego stylu życia.
3. Przeciwdziałanie destrukcyjnym czynnikom takim jak: ryzyko utraty zdrowia i bezpieczeństwa, stresy rodzinne i szkolne, przemoc, izolacja społeczna, nikotynizm, alkoholizm, narkomania, przestępczość, prowadzenie niezdrowego stylu życia, trudności finansowe, niewłaściwe warunki mieszkaniowe itp.
4. Włączenie młodzieży w organizowanie i odpowiedzialne kontrolowanie swojego życia domowego i szkolnego (z uwzględnieniem problematyki wolności od środków odurzających).
5. Umożliwienie młodzieży kontaktu z placówkami przeznaczonymi do pomagania ludziom w pokonywaniu trudności, czemu winno towarzyszyć przekonanie młodzieży, że nie jest ona odpowiedzialna za problemy, jakie przeżywają inni ludzie, ale jest zobowiązana do pomagania im.

W zakresie wiedzy dąży się do tego, aby wyposażyć młodego człowieka w:

1. Informacje dotyczące sposobów skutecznego radzenia sobie z przeżywanymi lękami, wynikającymi zarówno z problemów osobistych, jak i interakcji rówieśniczych.
2. Wiedzę o specyfice i chemicznej naturze poszczególnych środków odurzających i ich interakcjach;

3. Wiedzę o istocie wpływów środków odurzających na fizjologię układów: krążenia, oddechowego, nerwowego i rozrodczego;
4. Wiedzę o wpływie środków odurzających na sprawność koordynacji psychoruchowej, co jest szczególnie ważne przy prowadzeniu pojazdów mechanicznych oraz uprawianiu sportu;
5. Informacje o społecznych kosztach uzależnień;
6. Informacje prawne dotyczące odpowiedzialności karnej za przywłaszczenie cudzego mienia;
7. Wiedzę o istocie działania sekt;
8. Wiedzę o istocie działania i wpływu środków społecznego przekazu na zachowanie człowieka.

W zakresie wartości młodzież winna zrozumieć, że stopniowo zwiększa się jej stopień swobody, ale równocześnie zwiększa się jej poziom odpowiedzialności. Młodzież powinna:

1. Umieć praktycznie zastosować zdobytą wiedzę i przewidywać skutki własnego działania;
2. Umieć budować koncepcję swojego życia i realizować wcześniej określone cele w oparciu o uczciwość i rzetelną pracę;
3. Umieć radzić sobie ze stresem, mieć zdrowy dystans do przeciwności losu oraz umieć odróżniać drobne niepowodzenia od prawdziwych problemów;
4. Rozwijać poczucie własnej wartości i akceptować pozytywne aspekty własnego dojrzewania i rozwoju.

V. PLAN REALIZACJI DZIAŁAŃ (OGÓLNY)

DZIAŁANIA SKIEROWANE DO MŁODZIEŻY:

1. MODEL INFORMACYJNY

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1.Zapoznanie uczniów z obowiązującymi regulaminami.	<ul style="list-style-type: none">- Zapoznanie uczniów na godzinach wychowawczych ze Statutem Szkoły, WSO, Programem Wychowawczym, Programem Profilaktyki,- Godziny wychowawcze dotyczące praw i obowiązków uczniów,
2.Tworzenie bezpiecznego, wolnego od uzależnień środowiska wychowawczego szkoły.	<ul style="list-style-type: none">- Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy środków uzależniających,- Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy psychicznych, ekonomicznych i społecznych skutków uzależnień,- Organizowanie spotkań z osobami zajmującymi się zawodowo profilaktyką,- Spotkania z pracownikami PPP, Policji, Sądu Rodzinnego itp.,- Profilaktyczne spektakle teatralne,- Programy profilaktyczne dotyczące uzależnień.

<p>3.Propagowanie zdrowego stylu życia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Godziny wychowawcze, lekcje biologii, lekcje wychowania do życia w rodzinie, których tematyka dotyczy okresu dojrzewania, - Spotkania z lekarzami i pielęgniarką szkolną, - Spotkania z rodzicami – ekspertami w tej dziedzinie, - Dyskusje po obejrzeniu filmów na godzinach wychowawczych, - Spotkania z pracownikami SANEPID-u na temat HIV-AIDS, program profilaktyczny „ ARS – czyli jak dbać o miłość”, - Onkoprofilaktyka: program „Różowa wstążeczka” – profilaktyka raka piersi, „ABC czerniaka” - Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy zasad właściwego odżywiania (anoreksja, bulimia), - Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy higieny pracy umysłowej, - Godziny wychowawcze na temat uczenia się, - Spotkania z pracownikami PPP, - Godziny w bibliotece szkolnej na temat literatury wskazującej techniki uczenia się.
<p>4.Diagnozowanie potrzeb bytowych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Indywidualne rozmowy z uczniami mające na celu rozpoznawanie sytuacji materialnej uczniów.
<p>5. Diagnoza zachowań – rozpoznawanie sytuacji ryzykownych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Nauczyciele i wychowawcy prowadzą obserwacje uczniów, - Wychowawcy i pedagog rozpoznają sytuację rodzinną młodzieży, - Pedagog prowadzi rozmowy z uczniami i wychowawcami.

2. MODEL EDUKACYJNY

Działania zorientowane na osobę i wspieranie jej rozwoju.

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Kształtowanie i wzmacnianie pozytywnego i realnego poczucia własnej wartości.	<ul style="list-style-type: none"> – Zajęcia integracyjno – adaptacyjne dla uczniów klas I, – Tworzenie okazji do wzajemnego poznania się poprzez imprezy klasowe (biwaki, wycieczki, wigilie klasowe itp.), – Ustalenie z klasą kontraktu, który uwzględni zasady obowiązujące obie strony: uczeń – nauczyciel, – Ankiety adaptacyjne dla uczniów klas I przeprowadzone przez wychowawców, których wyniki pozwolą na bliższe poznanie uczniów i ich zainteresowań
2. Przeciwdziałanie sytuacjom stresowym.	<ul style="list-style-type: none"> – Pomoc koleżeńska w nauce, – Indywidualna pomoc i opieka nad uczniami posiadającymi opinię z PPP, – Godziny wychowawcze dotyczące asertywności i radzenia sobie w sytuacjach trudnych, – Indywidualne rozmowy pedagoga z uczniami, mające na celu rozładowanie napięcia emocjonalnego, powstałego na tle niepowodzeń szkolnych, konfliktów z rodzicami lub rówieśnikami,
3. Kształtowanie umiejętności pracy w grupie.	<p>Zajęcia z zakresu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Poszanowania odmienności, – Komunikacji werbalnej i pozawerbalnej,

4. Prowadzenie edukacji antyuzależnieniowej.	<ul style="list-style-type: none"> – Godziny wychowawcze, lekcje biologii i chemii, których tematyka dotyczy uzależnień, – Program szkolnych rekolekcji na temat skutków używania tytoniu, narkotyków i dopalaczy, – Opracowanie z udziałem całej społeczności szkolnej zasad i reguł dotyczących zakazu spożywania alkoholu na terenie szkoły, na wycieczkach oraz imprezach organizowanych przez szkołę oraz konsekwencji wynikających z ich nie przestrzegania, – Projekcje filmów o tematyce profilaktycznej, – Profilaktyczne spektakle teatralne, – Gazetki ścienne, – Ulotki, – Włączenie się w ogólnopolskie akcje prozdrowotne, np. „Dzień bez papierosa” i inne, – Wywiadówki profilaktyczne dla rodziców.
--	---

3. DZIAŁANIA ZORIENTOWANE NA WŁAŚCIWY WYBÓR

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Kształtowanie asertywnych postaw.	<ul style="list-style-type: none"> – Godziny wychowawcze, na których podejmowana jest tematyka asertywności, – Realizacja na godzinach wychowawczych tematów dotyczących systemu wartości i kształtowania charakteru, – Poprzez analizę postaw życiowych bohaterów literackich kształtować bądź korygować postawy moralne i myślenie wartościujące uczniów.

2. Zapoznanie z zasadami skutecznej komunikacji.	<ul style="list-style-type: none"> – Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy komunikacji werbalnej i pozawerbalnej, – Zajęcia z doradcą zawodowym na temat komunikacji interpersonalnej.
3. Kształtowanie pozytywnego obrazu siebie.	<ul style="list-style-type: none"> – Godziny wychowawcze, na których podejmowana jest tematyka dotycząca samooceny i poczucia własnej wartości, – Promowanie sukcesów młodzieży (artystycznych, naukowych, sportowych itp.) poprzez pochwały i nagrody, – Wdrażanie uczniów do systematycznej pracy nad sobą i samowychowania.
4. Profilaktyka chorób XXI wieku.	<ul style="list-style-type: none"> – Spotkania z lekarzami różnych specjalności, – Omawianie tematyki dbałości o zdrowie na godzinach wychowawczych, lekcjach biologii, wychowania fizycznego, edukacji zdrowotnej, – Gazetki ściennie i ulotki, – Udział w ogólnopolskich akcjach prozdrowotnych.

4. KSZTAŁTOWANIE DOJRZAŁEJ POSTAWY WOBEC ŻYCIA

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Kształtowanie odpowiedzialności za siebie i innych za podejmowane decyzje i zachowania.	<ul style="list-style-type: none"> – Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy właściwych wyborów, – Działalność uczniów w organizacjach uczniowskich, – Godziny wychowawcze i lekcje religii, których tematyka dotyczy hierarchii wartości i ideałów, – Dyskusje na języku polskim o wzorcach osobowych i literaturze, filmie, sztuce teatralnej itp.
2. Szerzenie wśród młodzieży znajomości prawa i wyrabianie nawyku poszanowania go.	<ul style="list-style-type: none"> – Spotkania z prawnikiem, nauczycielem prawa, – Spotkania z policją, – Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy obowiązków ucznia i odpowiedzialności za ich lekceważenie.
3. Kształtowanie właściwych postaw wobec uzależnień.	<ul style="list-style-type: none"> – Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy zdrowotnych i społecznych skutków uzależnień, – Filmy i spektakle teatralne, których tematyka dotyczy uzależnień i dyskusje na godzinach wychowawczych.
4. Przygotowanie uczniów do wyboru zawodu.	<ul style="list-style-type: none"> – Spotkania z psychologiem z PPP,

	<ul style="list-style-type: none"> – Zajęcia ze szkolnym doradcą zawodowym, – Spotkania młodzieży z pracownikami PUP i OHP, – Udostępnianie uczniom materiałów informacyjnych przysyłanych przez wyższe uczelnie, – Udział młodzieży klas maturalnych w „Salonie Maturzystów” – Udział młodzieży z klas maturalnych w próbnym egzaminie maturalnym i egzaminie zawodowym, – Udział młodzieży z klas zawodowych w próbnym egzaminie zawodowym, – Spotkania uczniów klas maturalnych z przedstawicielami wyższych uczelni.
--	---

5. PRZYGOTOWANIE DO PEŁNIENIA NOWYCH RÓL SPOŁECZNYCH

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Przygotowanie do zdawania egzaminu maturalnego i zawodowego.	<ul style="list-style-type: none"> – Przekazanie uczniom klas maturalnych informacji dotyczących egzaminu maturalnego i zawodowego, – Wypełnianie deklaracji maturalnych i zgłoszeń na egzamin zawodowy, – Spotkania z absolwentami, studentami, – Udział młodzieży w Dniach „Salonie Maturzystów”, – Współpraca z PPP (w miarę potrzeb) w zakresie indywidualnej pomocy w wyborze studiów, – Spotkania ze szkolnym doradcą zawodowym, – Udostępnianie aktualnych informacji o szkolnictwie wyższym, – Udział w próbnej maturze i egzaminie zawodowym.
2. Zapoznanie z technikami relaksacyjnymi, redukującymi napięcie przed egzaminem dojrzałości.	<ul style="list-style-type: none"> – Spotkania z pedagogiem w zakresie radzenia sobie ze stresem,

3. Kształtowanie postaw odpowiedzialności za innych i społecznej użyteczności.	<ul style="list-style-type: none"> – Pomoc koleżeńska w nauce, – Działalność społeczna na rzecz szkoły i środowiska lokalnego, – Propagowanie i praca młodzieży w wolontariacie.
--	---

6. DZIAŁANIA ALTERNATYWNE

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Praca w organizacjach działających w szkole.	<ul style="list-style-type: none"> – Działalność Samorządu Szkolnego, – Działalność w Szkolnym Kole „Caritas” – Działalność w Stowarzyszeniu „Magnum Opus Ekonomik”
2. Zajęcia sportowe.	<ul style="list-style-type: none"> – Udział młodzieży w sekcjach Szkolnego Klubu Sportowego
3. Zajęcia pozalekcyjne.	<ul style="list-style-type: none"> – Koła przedmiotowe, – Koła zainteresowań, – Szkolna Orkiestra „Begama”
4. Organizacja imprez masowych.	<ul style="list-style-type: none"> – Wycieczki szkolne i klasowe, – Wyjścia na spektakle filmowe, – Wyjazdy do teatru, – Imprezy szkolne: Dzień Ekonomika, Dzień Języków, Dzień Sportu, Dzień Przedsiębiorczości itp.

5. Organizacja i propagowanie olimpiad, konkursów i zawodów sportowych.	<ul style="list-style-type: none"> – Udział uczniów w konkursach wiedzy, – Udział w olimpiadach przedmiotowych, – Udział młodzieży w zawodach sportowych.
---	--

VI. PLAN REALIZACJI DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH (SZCZEGÓŁOWY)

1. Zapobieganie paleniu papierosów przez uczniów.

Zadania	Formy realizacji (metody)	Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Współrealizatorzy	Ewaluacja
1. Rozwijanie poczucia odpowiedzialności uczniów za zdrowie swoje i innych.	<ul style="list-style-type: none"> – Wdrażanie programu poprzez spotkania i dyskusje na godzinach wychowawczych dotyczące nikotynizmu, jego szkodliwości i zagrożeniach wynikających z palenia papierosów, – Wyświetlanie filmu edukacyjnego o szkodliwości palenia papierosów pt. "Palenie papierosów a fizjologia człowieka". – Program Szkolnych Rekolekcji Wielkopostnych podejmujący tematykę szkodliwości palenia 	Cały okres realizacji programu	Wychowawcy Katecheci i pedagog	Wszyscy nauczyciele	Ankiety
2. Uświadomienie uczniom wpływu na ich zachowania	– Spotkania na godzinach wychowawczych, wskazanie na problem reklamy ukrytej i jawnej	jw.	Wychowawcy	jw.	Obserwacje, Wpisy w

reklamy jawnej i ukrytej.	– Treści realizowane na zajęciach edukacji zdrowotnej		Nauczyciele w-f		dzienniku elektronicznym
3. Kształtowanie odpowiedzialności za stan własnego zdrowia i innych osób (z uwzględnieniem najbliższej rodziny) - dbałość o harmonijny rozwój psychofizyczny.	<ul style="list-style-type: none"> – Wykorzystanie ścieżek międzyprzedmiotowych – Podejmowanie działań eliminujących palenie papierosów (przestrzeganie norm i zasad obowiązujących w szkole) – Włączenie się w ogólnopolskie akcje prozdrowotne np. " Dzień bez papierosa", – Wywiadówka profilaktyczna. 	jw.	Wychowawcy, dyrektor, Samorząd Szkolny	Rodzice, pielęgniarka szkolna, wszyscy pracownicy szkoły	Rozmowa z uczniami, ankiety, obserwacje, dziennik zajęć lekcyjnych
4. Propagowanie stylu życia bez papierosa.	<ul style="list-style-type: none"> – Propaganda wizualna, – Gazetki szkolne, – Ulotki. 	jw.	Wychowawcy, pedagog szkolny	Wszyscy nauczyciele	Pogadanki i obserwacje

2. Zapobieganie picia alkoholu.

Zadania	Formy realizacji	Osoba odpowiedzialna	Współrealizatorzy	Termin realizacji i formy	Ewaluacja
1. Podnoszenie kompetencji wychowawczo - profilaktycznych nauczycieli o szkolenia i treningi z zakresu uzależnień.	<ul style="list-style-type: none"> – Wewnątrzszkolne doskonalenie nauczycieli, – Wprowadzenie systemu mistrzowskiego: starsi i doświadczeni pedagodzy pomagają młodszym, – Pełnienie dyżurów podczas przerw. 	Dyrektor, pedagog szkolny	Nauczyciele	Cały rok	Protokoły, tablica informacyjna

<p>2. Zapoznanie uczniów z treścią Uchwały Sejmu RP z dnia 18 lutego 2000r. „Polska deklaracja w sprawie młodzieży i alkoholu”.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Odczytanie na godzinach wychowawczych i dyskusja. 	<p>Wychowawcy klas</p>	<p>Nauczyciele</p>	<p>X</p>	<p>Zapisy w dzienniku lekcyjnym</p>
<p>3. Ustalenie norm dotyczących zakazu spożywania alkoholu na terenie szkoły, na wycieczkach oraz imprezach organizowanych przez szkołę.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Opracowanie z udziałem całej społeczności szkolnej zasad i reguł oraz konsekwencji wynikających z ich nie przestrzegania. 	<p>Pedagog</p>	<p>Nauczyciele, uczniowie</p>	<p>IX</p>	
<p>4. Propagowanie zdrowego stylu życia, upowszechnianie wśród młodzieży modelu życia i spędzania wolnego czasu bez alkoholu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Propozycja zajęć pozalekcyjnych, sportowych, kół zainteresowań oraz innych form zabawy. – Konkursy plastyczne. – ARS, czyli „Jak dbać o miłość”- ogólnopolski program edukacyjny 	<p>Dyrektor</p>	<p>Nauczyciele</p> <p>Koordynatorzy programu</p>	<p>Cały rok szkolny</p> <p>II semestr</p>	<p>Dzienniki zajęć, tablice informacyjne</p>

<p>5. Edukacja rodziców w zakresie środków uzależniających, czynników warunkujących powstawanie nałogów.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Spotkania z rodzicami, – Wywiady profilaktyczne, – Wskazanie miejsc, w których można uzyskać pomoc. 	<p>Dyrektor</p>	<p>Pedagog, wychowawcy klas</p>	<p>Cały rok szkolny</p>	<p>Dzienniki lekcyjne, broszury, poradniki</p>
<p>6. Pomoc młodzieży, która nadużywa alkoholu.</p> <p>Nawiązanie współpracy z instytucjami wspierającymi szkołę w profilaktyce.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Wskazanie miejsc, w których można uzyskać profesjonalną pomoc np. „POMARAŃCZOWA LINIA” 0 –0801 14 00 68. – Objęcie młodzieży opieką pedagoga i psychologa z PPP, Poradnię Zdrowia Psychicznego. 	<p>Pedagog szkolny</p>	<p>Poradnia Psychologiczno–Pedagogiczna, Poradnia uzależnień</p>	<p>Wrzesień W miarę potrzeb</p>	<p>Tablica informacyjna, poradniki, broszury</p>
<p>7. Promocja postaw i wartości służących powściągliwości</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Uwzględnianie w tematyce lekcji religii zasad profilaktyki, sensu życia, celów życiowych. 	<p>Katecheci</p>	<p>Młodzież z KSM</p>	<p>Cały rok</p>	<p>Gazetki, rekolekcje, wycieczki i</p>

i zdrowiu.	<ul style="list-style-type: none"> - Dyskusje na języku polskim o wzorcach osobowych w literaturze. 	Nauczyciele jęz. polskiego			pielgrzymki
<p>8. Realizacja prozdrowotnego programu wychowawczego, w ramach którego mieści się problematyka alkoholowa.</p> <p>Uczenie umiejętności radzenia z naciskami płynącymi ze strony grupy rówieśniczej i reklamy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Godziny wychowawcze, - Filmy o uzależnieniach, - Warsztaty i treningi uczenia konstruktywnego odmawiania, - Budowanie właściwego wizerunku własnej osoby, - Rozwijanie umiejętności bycia asertywnym i komunikowania się z innymi. - Spotkania z pielęgniarką, z lekarzami, z pedagogiem, - Pogadanki i dyskusja na lekcjach biologii, chemii. 	Wychowawcy klas	Nauczyciele	Cały rok	Zapisy w dzienniku
9. Zachęcanie do przynależności do konstruktywnych grup rówieśniczych.	<ul style="list-style-type: none"> - Propagowanie i praca młodzieży w wolontariacie, Grupie Ratownictwa Medycznego, Szkolnym Kole „Caritas”, - Grupy wsparcia rówieśniczego i pomocy koleżeńskiej. 	Wychowawcy klas	Nauczyciele	Cały rok	Sprawozdania

3. Zapobieganie uzależnieniu młodzieży od narkotyków.

Zadania	Formy realizacji	Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Współrealizatorzy	Ewaluacja
1. Diagnozowanie skali zjawiska zagrożenia uzależnieniami wśród uczniów.	<ul style="list-style-type: none"> – Powołanie zespołu wychowawczego dla opracowania narzędzi i przeprowadzenia diagnozy zjawiska, – Anonimowa ankieta przeprowadzona wśród uczniów, – Podsumowanie wyników ankiet na posiedzeniu Rady Pedagogicznej. 	<p>Październik</p> <p>Grudzień</p> <p>Styczeń</p>	<p>Wicedyrektor</p> <p>Wicedyrektor</p> <p>Wicedyrektor</p>	<p>Zespół nauczycieli</p>	<p>Ankieta</p> <p>Zapis w księdze protokołów</p>
2. Dostarczenie uczniom wiedzy na temat konsekwencji brania narkotyków.	<ul style="list-style-type: none"> – Gromadzenie i rozpowszechnianie materiałów i nowoczesnych środków dydaktycznych na temat profilaktyki uzależnień: ulotki na temat negatywnych skutków zażywania narkotyków, gazetki ścienne z wykorzystaniem plakatów. – Tematyka dotycząca narkomanii realizowana na godzinach do dyspozycji wychowawcy klasy oraz lekcjach biologii, – Wykorzystanie ścieżek przedmiotowych do realizacji programu profilaktycznego szkoły, – Realizacja warsztatu „Tytoń ,narkotyki, dopalacze” podczas Szkolnych rekolekcji 	<p>Cały rok</p> <p>jw.</p> <p>jw.</p> <p>Marzec</p>	<p>Pedagog, Bibliotekarze</p> <p>Wicedyrektor</p> <p>Wicedyrektor</p> <p>Katecheci</p>	<p>Wszyscy nauczyciele</p> <p>Wychowawcy klas</p> <p>Wszyscy nauczyciele</p> <p>Wychowawcy klas</p>	<p>Sprawozdanie z pracy pedagoga i biblioteki</p> <p>Zapisy w dzienniku</p> <p>jw.</p> <p>jw.</p>

	<p>– Nasilenie propagandy wizualnej dotyczącej przeciwdziałania narkomanii:</p> <ul style="list-style-type: none"> • happeningi, • dyskusje, • projekcje filmów z wykorzystaniem edukacyjnych kaset video: „Alkohol i narkotyki. Pomyśl zanim będzie za późno”, „Epitafium dla narkomana” „Jak leki i narkotyki wpływają na nasz organizm”, 	Cały rok	Pedagog	Wszyscy nauczyciele	jw.
3. Wsparcie (konsultacje) ze strony specjalistów.	<p>– Korzystanie z doświadczeń specjalistów poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kierowanie do specjalistycznych placówek zajmujących się profilaktyką i terapią, • pozyskiwanie współpracowników z Poradni Pedagogiczno - Psychologicznej, • indywidualne konsultacje uczniów z pedagogiem szkolnym. 	Według potrzeb Regularnie	Pedagog	Wicedyrektor w porozumieniu z Zespołem Wychowawczym	Sprawozdanie z pracy pedagoga szkolnego i Zespołu Wychowawczego
4. Upowszechnienie wśród uczniów znajomości zachowań asertywnych.	– Uczenie umiejętności odpierania nacisków zewnętrznych skłaniających do zażywania narkotyków – w ramach godzin do dyspozycji wychowawcy klasy.	Cały rok	Pedagog	Wychowawcy klas i pozostali nauczyciele	Zapis w dzienniku lekcji
5. Utrudnienie uczniom dostępu do środków psychoaktywnych.	– Zabezpieczenie szkoły przed wnoszeniem i handlem narkotykami na jej terenie.	Na bieżąco	Dyrektor szkoły	Nauczyciele dyżurni	
6. Dbłość o rozwój wiedzy	– Zorganizowanie form doskonalenia zawodowego na temat	Według	Dyrektor szkoły	Pedagog	Zapis

i umiejętności zawodowych nauczycieli dotyczących problematyki związanej z zażywaniem narkotyków.	zagrożeń uzależnieniami i ich profilaktyki: <ul style="list-style-type: none"> • konferencje, • szkolenia. 	planu pracy szkoły			w księdze protokołów
7. Pedagogizacja rodziców w zakresie profilaktyki uzależnień.	<ul style="list-style-type: none"> – Uwrażliwienie rodziców na postawy i zachowanie dzieci, – Dostarczenie informacji, jak powinni zachować się w sytuacjach wymagających interwencji poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • ulotki, • pogadanki, • spotkania ze specjalistami 	Cały rok Cały rok	Pedagog Pedagog	Wychowawcy klas Wychowawcy klas, specjaliści	Ankieta

4. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy i agresji.

Zadania	Formy realizacji	Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Współrealizatorzy	Ewaluacja
1.Przeszkolenie Rady Pedagogicznej.	<ul style="list-style-type: none"> – Warsztaty, szkolenia. 	Wg potrzeb	Dyrektor, Przedstawiciele WDN	Specjaliści prowadzący trening, wszyscy nauczyciele	

2. Kształtowanie poczucia własnej wartości i godności.	<ul style="list-style-type: none"> – Rozmowy na godzinach wychowawczych dotyczące dysfunkcji emocjonalnej. – Rozmowy z pedagogiem, psychologiem. 	Cały okres realizacji programu	Wychowawcy klas	Wszyscy nauczyciele, psycholog	Dziennik lekcyjny
3. Rozbudzanie wrażliwości i poczucia odpowiedzialności za relacje międzyludzkie.	<ul style="list-style-type: none"> – Zajęcia dydaktyczne (godz. wychowawcza) poszerzające świadomość, uczące współżycia w grupie. 	jw.	Wychowawcy klas	Wszyscy nauczyciele, psycholog	Obserwacje
4. Uświadomienie uczniom skutków prawnych związanych z występowaniem agresji	<ul style="list-style-type: none"> – Spotkanie uczniów z przedstawicielem policji. 	Wg potrzeb	Pedagog szkolny, wychowawcy	Wszyscy nauczyciele	Lista obecności
5. Zapewnienie bezpieczeństwa uczniom na terenie szkoły.	<ul style="list-style-type: none"> – Przestrzeganie procedur dotyczących zasad współżycia. 	Cały okres realizacji programu	Dyrektor, Samorząd Szkolny	Wychowawcy, pedagog szkolny	Dokumentacja szkoły
6. Stworzenie atmosfery życzliwości, zrozumienia i szacunku dla drugiego człowieka.	<ul style="list-style-type: none"> – Przestrzeganie zasad współżycia opartego na godności i poszanowaniu wzajemnych praw. 	jw.	Wszyscy pracownicy	Wszyscy pracownicy	Obserwacja

7. Uświadomienie uczniom i nauczycielom wpływu przekazu pokoleniowego agresji oraz wpływu środowiska na kształtowanie niewłaściwych postaw	– Przedstawienie profilaktyczne.	Marzec – Szkolne rekolekcje	– Wicedyrektor	Opiekunowie kółka teatralnego	Zapis w dzienniku lekcyjnym
--	----------------------------------	-----------------------------	----------------	-------------------------------	-----------------------------

5. Zapobieganie wagarom.

Zadania	Formy realizacji	Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Współrealizatorzy	Ewaluacja
1. Przeprowadzenie wywiadu pedagogicznego na temat opuszczania godzin lekcyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> – Przeprowadzenie pogadanki na temat niebezpieczeństw i skutków związanych z wagarowaniem, – Przeprowadzenie ankiet w ramach klasy, związanych z przyczynami opuszczania zajęć lekcyjnych, – Indywidualne rozmowy z uczniami często opuszczającymi 	Rok szkolny	<p>Wychowawcy klas</p> <p>Wychowawcy klas</p>	<p>Pedagog szkolny</p> <p>Zespół ds. programu profilaktyki, pedagog szkolny</p>	Dziennik lekcyjny, ankiety

	<p>zajęcia,</p> <ul style="list-style-type: none"> – Indywidualne rozmowy z rodzicami tychże uczniów. 		<p>Wychowawcy klas</p> <p>Wychowawcy klas</p>		<p>j.w.,</p> <p>nagany zgodne ze Statutem Szkoły</p>
<p>2.Organizowanie pomocy uczniom mającym problemy z opanowaniem materiału nauczania.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Organizowanie w ramach zespołów klasowych i pozaklasowych pomocy koleżeńskiej uczniom mającym problemy z opanowaniem materiału, – Umożliwienie uczniom nie radzącym sobie z opanowaniem materiału zaliczenia go w późniejszym, umówionym terminie. 	<p>Rok szkolny, w miarę potrzeb</p>	<p>Wychowawca</p> <p>Nauczyciele uczący danego przedmiotu</p>	<p>Pedagog szkolny</p> <p>Wychowawca</p>	<p>Dziennik lekcyjny</p>
<p>3.Konsekwentne rozliczanie uczniów z nieobecności na zajęciach lekcyjnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Bieżące reagowanie na nieobecność uczniów, – Rozmowy z rodzicami. 	<p>Cały rok</p>	<p>pedagog</p>	<p>Wychowawcy klas, pedagog</p>	<p>Dziennik lekcyjny</p>
<p>4.Zapobieganie anonimowości ucznia w danym zespole klasowym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Przeprowadzanie zajęć integrujących zespół klasowy, – Angażowanie wszystkich uczniów w przedsięwzięcia na rzecz 	<p>Wrzesień</p>	<p>Wychowawca</p>	<p>Nauczyciele uczący</p> <p>Nauczyciele</p>	<p>Dziennik lekcyjny</p>

	klasy, szkoły, środowiska.	W miarę potrzeb	Wychowawca	uczący, pedagog	
--	----------------------------	-----------------	------------	-----------------	--

6. Ochrona młodzieży przed stresem i jego skutkami.

Zadania	Formy realizacji	Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Współrealizatorzy	Ewaluacja
1. Przeprowadzenie pogadań na temat istoty stresu.	<ul style="list-style-type: none"> – Przeprowadzenie wywiadu dotyczącego przyczyn stresu wśród młodzieży, – Przeprowadzenie lekcji wychowawczych na temat stresu (opracowanie scenariuszy lekcji na temat metod radzenia sobie ze stresem). 	Rok szkolny	Zespół ds. programu profilaktyk i pedagog szkolny Wychowawcy klas	Pedagog szkolny j.w.	Wywiad Dziennik lekcyjny
2 Monitorowanie szczególnie stresogennych sytuacji w życiu szkolnym przez nauczycieli i	<ul style="list-style-type: none"> – Przeprowadzenie ćwiczeń antystresowych dostosowanych do mogących zaistnieć problemów – w środowisku szkolnym, rodzinnym. 	W miarę potrzeb	Pedagog	Nauczyciele edukacji zdrowotnej,	Dziennik

wypracowanie metod ich eliminowania.				pielęgniarka szkolna	
--------------------------------------	--	--	--	----------------------	--

7. Zapobieganie wczesnej inicjacji seksualnej.

Zadania	Formy realizacji	Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Współrealizatorzy	Ewaluacja
1. Uświadomienie uczniom zagrożeń wynikających z wczesnej inicjacji seksualnej.	– Wdrożenie do realizacji programu ścieżek edukacyjnych (edukacja prozdrowotna),	Według planu pracy wychowawcy klasy	Nauczyciel przygotowania do życia w rodzinie	Wszyscy nauczyciele, lekarz ginekolog	Zapis w dzienniku I
	– Opracowanie i realizacja tematyki godzin do dyspozycji wychowawcy klasy dotyczących AIDS oraz innych chorób przenoszonych drogą płciową,	Według planu pracy wychowawcy klasy	Wychowawca klasy	Nauczyciel wychowania do życia w rodzinie, pielęgniarka, wychowawcy klas	Zapis w dzienniku

	<p>– Uruchomienie propagandy wizualnej w związku z obchodami Światowego Dnia Walki z AIDS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ulotki, • gazetka ścienna „AIDS: wszystko, co powinieneś wiedzieć”, • film pt. „Strzeż się nieznajomych” – dyskusja <p>– Diagnozowanie skali wiedzy uczniów na temat: HIV i AIDS, sposobem zakażenia wirusem WZW typu B i C</p>	<p>Grudzień</p> <p>Według planu pracy wychowawcy klasy</p> <p>Według harmonogramu</p>	<p>Pielęgniarka szkolna</p> <p>Pedagog</p> <p>Pedagog, koordynatorzy programu</p>	<p>Wszyscy nauczyciele</p> <p>Wychowawcy klas</p> <p>Zespół nauczycieli</p>	<p>Zapis w kronice szkolnej</p> <p>Zapis w dzienniku</p> <p>Zapis w dzienniku, ankieta</p>
--	--	---	---	---	--

<p>2. Zapoznanie uczniów z naturalnymi metodami planowania rodziny i antykoncepcją.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Spotkanie z lekarzem lub nauczycielem na temat: „Naturalne metody planowania rodziny a antykoncepcja”, 	<p>Według harmonogramu</p>	<p>Nauczyciel wychowania do życia w rodzinie</p>	<p>Lekarz ginekolog</p>	<p>Zapis w dzienniku</p>
<p>3. Kształtowanie prawidłowego stosunku młodzieży do wartości i norm moralnych i etycznych oraz kultury zachowania</p> <p>W kontaktach z rówieśnikami.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tematyka realizowana na godzinach do dyspozycji wychowawcy klasy, - Film pt. „Dzieci rodzące dzieci. Blaski i cienie wczesnego macierzyństwa” – dyskusja. 	<p>Według planu pracy wychowawcy klasy</p> <p>j.w.</p>	<p>Wychowawcy klas</p> <p>Nauczyciel wychowania do życia w rodzinie</p>	<p>Katecheci</p> <p>Wychowawcy klas</p>	<p>Zapis w dzienniku</p> <p>Zapis w dzienniku</p>
<p>4. Konsultacje ze specjalistą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kierowanie do specjalistycznych placówek, - Indywidualne konsultacje z pielęgniarką i pedagogiem 	<p>Według potrzeb</p> <p>Na bieżąco</p>	<p>Pedagog</p>	<p>Wychowawcy klas</p> <p>Pielęgniarka</p>	<p>Sprawozdanie</p>

	szkolnym. – Program profilaktyczny „Różowa wstążeczka”		Pedagog, Nauczyciel wychowania do życia w rodzinie		z pracy pedagoga szkolnego
--	---	--	---	--	----------------------------------

8. Zapobieganie używaniu wulgaryzmów.

Zadania	Formy realizacji	Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Współrealizatorzy	Ewaluacja
1. Kształtowanie praktycznych umiejętności komunikacyjnych, uwalniania ocen i sądów spod wpływu emocji i umiejętności opanowania emocji.	– Godziny do dyspozycji wychowawcy	Cały rok	Dyrektor szkoły	Wychowawcy klas, pedagog	Zapisy w dziennikach lekcyjnych
2. Kształtowanie postaw akceptacji dla innych kultur bez umniejszania wartości własnej kultury.	– Godziny do dyspozycji wychowawcy	Cały rok		Wychowawcy klas	j.w.

3. Kształtowanie poprzez literaturę piękną wrażliwości uczuciowej i umiejętności kontaktowania się z drugim człowiekiem.	– Lekcje języka polskiego	Cały rok		Nauczyciele języka polskiego	j.w.
4. Kształtowanie postaw moralnych i myślenia wartościującego poprzez analizę postaw życiowych bohaterów literackich.	– Lekcje języka polskiego	Cały rok		Nauczyciele języka polskiego	j.w.
5. Stworzenie młodzieży okazji do publicznego wypowiedzenia się. Zachęcanie ich do udziału w dyskusji, do otwartego wypowiedzenia swoich poglądów, ale jednocześnie uczenie umiejętności słuchania innych oraz poszanowania ich poglądów.	– Wszystkie przedmioty	Cały rok		Wszyscy nauczyciele	
6. Uczenie młodzieży dobrych manier.	– Godziny do dyspozycji wychowawcy – Wszystkie przedmioty	Cały rok	Wychowawcy klas	Wszyscy pracownicy szkoły	j.w.
7. Zwiększanie zdolności utrzymywania pozytywnych kontaktów interpersonalnych uczniów – uczniów, uczniów – nauczyciel, uczniów – rodzic.	– Godziny do dyspozycji wychowawcy	Cały rok	Wychowawcy klas	Wszyscy nauczyciele	j.w.

8. Zwracanie uwagi w codziennych relacjach na poszanowanie ucznia przez nauczyciela (uczeń szanowany przez nauczyciela będzie szanował siebie i innych).	– Wszystkie przedmioty	Cały rok		Wszyscy nauczyciele	
9. Rozwijanie kompetencji wychowawczych.	– Współpraca wychowawców w zespole wychowawczym	Cały rok	Wicedyrektor	Wychowawcy klas	Protokoły
10. Rozwijanie w szkole pozytywnych więzi między wychowawcą, uczniami i ich rodzicami.	<ul style="list-style-type: none"> – Godziny do dyspozycji wychowawcy, – Imprezy szkolne i klasowe, – Wycieczki, biwaki, – Spotkania z rodzicami 	Cały rok	Dyrektor szkoły	Wychowawcy klas	Zapisy w dzienniku

9. Zapobieganie kontaktom młodzieży z sektami.

Zadania	Formy realizacji	Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Osoby realizujące, instytucje wspomagające	Ewaluacja i monitoring
<p>1. Dostarczenie uczniom informacji o społecznej szkodliwości działania sekt i tzw. nowych ruchów religijnych. Zapoznanie uczniów ze stosowanymi przez sekty technikami zniewalania człowieka, ich zasięgiem i siłą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Programy telewizyjne, profilaktyczne – spektakle teatralne, – filmy, – upowszechnianie materiałów edukacyjnych, – lekcje wychowawcze, – lekcje religii – Warsztat „Prawda i mity na temat sekt” realizowany podczas Szkolnych rekolekcji 	<p>Wg harmonogramu</p>	<p>Dyrektor</p>	<p>Wychowawcy klas, pedagog szkolny, katecheci, wszyscy nauczyciele</p>	<p>Zapisy w dziennikach lekcyjnych</p> <p>Program rekolekcji</p>

2. Współpraca z instytucjami zajmującymi się obroną rodziny i jednostki przed sektami.	<ul style="list-style-type: none"> – Pozyskiwanie materiałów edukacyjnych i udostępnianie ich nauczycielom, uczniom i rodzicom, – Szkolenie Rady Pedagogicznej 	Wg harmonogramu	Dyrektor	Pedagog szkolny	
3. Edukacja rodziców służąca uświadomieniu im konsekwencji przystąpienia dziecka do sekty oraz rozpoznaniu jego kontaktu z grupami psychomanipulacyjnymi.	<ul style="list-style-type: none"> – Wywiady profilaktyczne, – Materiały edukacyjne pozyskiwane z Internetu 	Wg harmonogramu	Dyrektor	Wychowawcy klas, pedagog szkolny	Zapisy w dziennikach lekcyjnych
4. Pedagogizacja rodziców – zaspokojenie potrzeb psychicznych dziecka (miłość, akceptacja, szacunek, troska) podstawą wychowania.	<ul style="list-style-type: none"> – Spotkania z rodzicami 	Wg harmonogramu	Pedagog szkolny	Pedagog, wychowawcy klas	
5. Kształtowanie właściwej postawy religijnej. Lekcje religii miejscem, gdzie młodzież znajduje odpowiedzi na nurtujące je pytania egzystencjalne.	<ul style="list-style-type: none"> – Lekcje religii 	Cały rok	Dyrektor	Katecheci,	

6. Pomoc uczniom przeżywającym kryzys religijny.	<ul style="list-style-type: none"> – Lekcje religii, – indywidualny kontakt z uczniem 	Cały rok	Pedagog	Katecheci, pedagog	
<p>7. Oddziaływania wychowawcze zmierzające do podwyższenia samooceny uczniów, poznania samego siebie i radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • młodość – dorośli (wzajemne kontakty; konflikt pokoleń, mit czy fakt?), • kim jestem, jaki posiadam potencjał twórczy? • umiejętność rozwiązywania konfliktów, • umiejętność komunikowania się, • odkrywanie własnej godności i wartości, • uczucia – przyjaźń, sympatia, miłość, • problemy szkolne uczniów. 	<ul style="list-style-type: none"> – Godziny do dyspozycji wychowawcy, – Zajęcia Wychowania do życia w rodzinie, – Indywidualna praca z uczniem, – Filmy edukacyjne, – Spotkania z doradcą zawodowym 	Cały rok	Pedagog szkolny	Wychowawcy klas, pedagog szkolny, doradcy zawodowi	Zapisy w dziennikach
8. Uczenie umiejętności obrony przed naciskiem otoczenia – umiejętności odmawiania, asertywności.	<ul style="list-style-type: none"> – Godziny wychowawcze z elementami treningu asertywności, – Zajęcia z doradcą zawodowym 	Wg harmonogramu	Dyrektor	Wychowawcy klas	Zapisy w dziennikach
9. Rozbudzanie gotowości poświęcania interesów	<ul style="list-style-type: none"> – Zachęcanie do pracy w ramach wolontariatu, 	marzec	Dyrektor	Wychowaw	Program

osobistych na rzecz innych.				cy, katecheci, pracownicy Kościerskie go Centrum Wolontariat u	Szkolnych Rekolekcji
10. Pokazanie młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	– Udział młodzieży w kołach zainteresowań, zajęciach pozalekcyjnych, sportowych itp.		Dyrektor	Nauczyciele prowadzący zajęcia pozalekcyjn e	

VII. OCZEKIWANE EFEKTY PROFILAKTYKI PIERWSZORZĘDOWEJ

1. Uczniowie mają szeroką wiedzę o:

- Problemach uzależnień i ich skutkach,
- Związkach między odurzeniem a innymi chorobami, np. AIDS,
- Niebezpieczeństwie jednoczesnego używania środków chemicznych, leków i alkoholu,
- Wpływie środków odurzających na różne formy aktywności człowieka (nauka, praca, sport),
- Skutkach prawnych, społecznych i ekonomicznych używania środków odurzających,
- Placówkach interwencyjnych dla osób zagrożonych lub uzależnionych,
- Placówkach i formach pomocy dla młodzieży uzależnionej,

- Możliwościach alternatywnych spędzania czasu wolnego,
- Aktach prawnych regulujących życie szkoły.

2. Zmiany w postawach i zachowaniu. Uczeń:

- Posiada ukształtowane zasady moralne i rozróżnia zagrożenia, jakie człowiek napotyka w swym życiu,
- Przyjął prawidłową postawę wobec używania środków odurzających,
- Zmienił postawę wobec odurzających się rówieśników,
- Rozumie istotę presji rówieśników i potrafi się jej przeciwstawić,
- Nawiązuje przyjaźń z rówieśnikami zachowującymi wolność od środków odurzających,
- Ma poczucie własnej wartości i wie jak pracować nad jej podnoszeniem,
- Posiada prawidłową motywację do pokonywania trudności,
- Zna zasady dobrej komunikacji,
- Potrafi określić i nazwać pozytywne i negatywne emocje,
- Rozumie, czym jest stres i wie, jak sobie z nim radzić,
- Zna sposoby rozwiązywania konfliktów i osiągnięcia kompromisu,
- Rozumie istotę zachowań asertywnych.

3. Aktywność alternatywna uczniów. Uczeń:

- Włącza się do realizacji programów profilaktycznych,
- Angażuje się w programy wsparcia rówieśniczego i pomocy koleżeńskiej,
- Uczestniczy w formach aktywności wykluczających używanie środków odurzających,
- Pełni funkcje społeczne w szkole,
- Podejmuje działania o charakterze wolontarystycznym.
-

4. Pozytywne zmiany w funkcjonowaniu szkolnym. Uczeń:

- Osiąga pozytywne wyniki w nauce,
- Podejmuje wartościowe działania edukacyjne, np.: konkursy, olimpiady, turnieje, konkursy,
- Uczestniczy w zajęciach sportowych lub innych nadobowiązkowych działaniach pozalekcyjnych,
- Nie opuszcza zajęć szkolnych,
- Pomaga słabszym uczniom w nauce,
- Przestrzega postanowień statutu.

VIII. DZIAŁANIA SKIEROWANE DO RODZICÓW

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Informowanie rodziców o pracach szkoły.	<ul style="list-style-type: none"> – Zapoznanie rodziców ze Statutem Szkoły (w tym WSO), Programem Wychowawczym, Programem Profilaktycznym, – Organizacja Dnia Przedsiębiorczości,
2. Informowanie rodziców o funkcjonowaniu dziecka w szkole.	<ul style="list-style-type: none"> – Informowanie o wynikach w nauce i zachowaniu na zebraniach rodzicielskich, – Indywidualne spotkania rodziców z wychowawcą, – Indywidualne spotkania rodziców z pedagogiem, – Pisma informujące o obniżonej frekwencji, – Indywidualne rozmowy rodziców z dyrektorem szkoły.
3. Współpraca z rodzicami.	<ul style="list-style-type: none"> – Pomoc rodziców w organizowaniu imprez szkolnych, – Systematyczna współpraca z Radą Rodziców.

4. Pedagogizacja rodziców.	<ul style="list-style-type: none"> – Prelekcje dla rodziców podczas spotkań z rodzicami, – Spotkania ze specjalistami zajmującymi się profilaktyką, – Spotkania z pedagogiem.
----------------------------	--

IX. DZIAŁANIA SKIEROWANE DO NAUCZYCIELI

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Propagowanie kursów i szkoleń.	– Informowanie nauczycieli o kursach, szkoleniach i konferencjach organizowanych poza szkołą.
2. Organizowanie wewnątrzszkolnego doskonalenia zawodowego.	– Organizowanie szkoleń i warsztatów dla Rady Pedagogicznej na terenie szkoły.
3. Propagowanie literatury dotyczącej profilaktyki uzależnień.	– Pozyskiwanie i udostępnianie materiałów dotyczących profilaktyki uzależnień.

X. OBOWIĄZKI OSÓB ODPOWIEDZIALNYCH ZA REALIZACJĘ PROGRAMU PROFILAKTYKI

1. OBOWIĄZKI DYREKTORA:

- Zakłada, że w jego szkole profilaktyka musi być spójna z funkcją wychowania,
- Posiada wiedzę w zakresie profilaktyki,
- Umacnia pozytywne relacje interpersonalne w szkole,
- Premiuje doskonalących się nauczycieli,
- Zachęca młodzież do udziału w działaniach profilaktycznych,
- Włącza rodziców do współpracy w tworzeniu i realizacji szkolnych programów: wychowawczego i profilaktycznego,
- Wspiera finansowo i realizuje działania profilaktyczne w swojej szkole,
- Koordynuje i monitoruje przebieg realizacji Programu profilaktyki Szkoły.

2. OBOWIĄZKI PEDAGOGA SZKOLNEGO:

- Diagnozuje problemy wychowawcze szkoły,
- Wspiera wychowawców i pozostałych pracowników szkoły w realizacji zadań profilaktyczno – wychowawczych,
- Propaguje treści i programy profilaktyczne,
- Pełni indywidualną opiekę pedagogiczną nad uczniami potrzebującymi takiej opieki,
- Wspiera dyrektora szkoły w organizowaniu działań profilaktycznych,
- Bierze udział w wewnątrzszkolnym doskonaleniu (szkoleniowe posiedzenia Rady Pedagogicznej),
- Odpowiada za pedagogizację rodziców,
- Rozpoznaje potrzeby ekonomiczne uczniów,
- Systematycznie doskonali się w zakresie wychowania i profilaktyki,
- W miarę potrzeb współpracuje z instytucjami takimi jak: PPP, Komenda Powiatowa Policji, SANEPiD, MOPS, Punkt Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnia Uzależnień, Punkt interwencji Kryzysowej, itp.

3. OBOWIĄZKI NAUCZYCIELI I WYCHOWAWCÓW:

- Promują zdrowy styl życia i wartościowe formy spędzania wolnego czasu,
- Utrzymują osobowe relacje z uczniami poprzez indywidualne rozmowy i konsultacje,
- Współpracują z pedagogiem szkolnym,
- Konstruktywnie współpracują z gronem pedagogicznym oraz z pozostałymi pracownikami szkoły,
- Doskonalą się osobowościowo,
- Dostrzegają indywidualność ucznia, indywidualizują oddziaływania,
- Mają pozytywne relacje z rodzicami, potrafią pozyskać rodziców do współpracy,
- Realizują program wychowawczy i program profilaktyczny,
- Doskonalą się zawodowo.

4. OBOWIĄZKI RODZICÓW:

- Mają dobry kontakt ze szkołą i szeroko rozumianym środowiskiem dziecka,
- Aktywnie współpracują ze szkołą, dzieląc odpowiedzialność za podejmowane wspólnie oddziaływania profilaktyczno – wychowawcze i opiekuńcze,
- Zdobywają wiedzę na temat potrzeb dzieci, zagrożeń wieku dojrzewania i sposobów przeciwdziałania im,
- Stanowią wzór osobowy dla dziecka,
- Dbają o dobry kontakt z dzieckiem.

XI. ZADANIA SZKOŁY W ZAKRESIE PROFILAKTYKI DRUGORZĘDOWEJ

Profilaktyka drugorzędowa adresowana jest do grup uczniów o wysokim ryzyku dysfunkcyjności, u których występują liczne lub poważne problemy osobiste, rodzinne, szkolne, a działania informacyjne i edukacyjne już nie wystarczają. Niezbędna staje się głębsza interwencja poprzedzona specjalistyczną diagnozą pozwalającą określić stopień zagrożenia oraz charakter i głębokość problemów psychologicznych, rodzinnych czy szkolnych.

Celem tej profilaktyki jest umożliwienie młodzieży wycofania się z ryzykownych zachowań.

Do grupy „wysokiego ryzyka” zaliczamy osoby, które:

- a) Żyją w złych warunkach ekonomicznych,
- b) Wychowywane są w rodzinach patologicznych,
- c) Doświadczyły przemocy fizycznej lub psychicznej,
- d) Doświadczyły przez dłuższy czas bólu fizycznego (choroby, urazy),
- e) Osoby, u których pojawiły się w zachowaniu następujące symptomy:
 - Defekty w zakresie możliwości intelektualnych,
 - Defekty w zakresie zdrowia somatycznego,
 - Dysfunkcyjność w zakresie psychicznym,
 - Zachowania agresywne, posługiwanie się wulgaryzmami,
 - Wagary,
 - Ucieczki z domu,
 - Podejmowały próby samobójcze,
 - Utrzymują kontakty z rówieśnikami odurzającymi się lub z grupami, w których normą są zachowania dysfunkcyjne,
 - Mają za sobą próby ze środkami odurzającymi,
 - Podjęły zbyt wcześnie inicjację seksualną.

W przypadku stwierdzenia zachowań nagannych (na podstawie rozmowy z wychowawcą, wizyty domowej) pedagog lub dyrektor szkoły (ewentualnie wspólnie) podejmują działania zmierzające do zminimalizowania ich skutków, przewycięzania zachowań destrukcyjnych i obniżenia prawdopodobieństwa wystąpienia ich w przyszłości (tzw. profilaktyka objawowa).

Są to:

- a) Działania interwencyjne (kierowanie do specjalistycznych poradni, lekarzy, na zajęcia grup terapeutycznych),
- b) Namowa – najłagodniejsza forma przymusu,
- c) Nakaz – jest poleceniem do bezwzględnego wykonania,
- d) Zakaz – jest poleceniem czegoś zabraniającym,
- e) Kara statutowa – ma powstrzymać zachowania sprzeczne z normami regulaminowymi i wpłynąć na poprawę postępowania ucznia naruszającego te normy,
- f) Przegrupowanie indywidualne i zbiorowe (chodzi o rozbitcie grupy nieformalnej, np. zmiana klasy, szkoły).

W ramach wczesnej interwencji bezpośrednie działania prowadzi:

- a) Pedagog szkolny (indywidualne rozmowy, współpraca z rodziną i z wychowawcą klasy, kierowane do specjalistycznych poradni),
- b) Grupa rówieśnicza (pomoc w nauce, wsparcie itp.),
- c) Profesjonaliści (pracownicy instytucji działających na rzecz dzieci i rodziny):
 - Poradnia Psychologiczna – Pedagogiczna,
 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
 - Poradnia Zdrowia Psychicznego,
 - Poradnia Uzależnień,
 - Punkt Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - Sąd dla Nieletnich.

XII. SPOSOBY INTERWENCJI

W przypadku:

1. Znalezienia narkotyku (pod ławką, w toalecie, szatni, na boisku):

- Poinformować dyrektora szkoły, wicedyrektora lub (gdy poprzedni są nieobecni) pedagoga,
- Zabezpieczyć narkotyk,

- Dyrektor, wicedyrektor lub pedagog wzywa Policję (telefonicznie), w celu zabezpieczenia środka i spisania protokołu.

2. Zauważenia u ucznia środka odurzającego:

- Jeśli uczeń ma mniej niż 18 lat – natychmiast wezwać rodziców,
- Poinformować dyrektora, wicedyrektora lub gdy poprzedni są nieobecni, pedagoga oraz wychowawcę,
- Zabezpieczyć środek przy świadkach (nie wolno przeszukiwać teczek i rzeczy osobistych ucznia),
- Poinformować rzeczowo rodziców o zaistniałej sytuacji, zlecić wykonanie badań i przedstawienia ich wyników w szkole,
- Wezwać (jeśli to wskazane i możliwe) specjalistę z poradni lub punktu konsultacyjnego lub wskazać rodzicom adresy najbliższych placówek pomagających uczniom,
- W porozumieniu z dyrektorem wezwać Policję, aby zabezpieczyć narkotyki.

3. Stwierdzenia u ucznia objawów odurzenia:

- Nie pozostawiać go samego,
- Poinformować wychowawcę, pedagoga, dyrektora,
- Natychmiast wezwać rodziców (opiekunów ucznia), zmobilizować ich do wykonania badań i przedstawienia ich wyników w szkole oraz podjęcia działań w kierunku pomocy dziecku,
- W przypadku zagrożenia zdrowia i życia zapewnić opiekę pielęgniarki szkolnej lub wezwać pogotowie ratunkowe (tel. 999).

4. Stwierdzenia u ucznia utraty przytomności lub zapaści po środkach odurzających:

- Wezwać pielęgniarkę, pedagoga (przez osoby trzecie),
- Wezwać pogotowie (tel. 999) przez osoby trzecie,
- Udzielić pierwszej pomocy zgodnie z zasadami.

5. Podejrzenia, że uczeń bierze narkotyki:

- Poinformować o swoich spostrzeżeniach pedagoga szkolnego i dyrektora,
- Poprosić (telefonicznie bądź listownie) rodziców o natychmiastowy kontakt ze szkołą,

- Umówić spotkanie „trójkąta” (rodzic+wychowawca+pedagog), zlecić wykonanie badań i przedstawienie ich wyników w szkole,
- Nie być pobłażliwym, ale zachować dyskrecję (w stosunku do innych uczniów).

XIII. ZADANIA SZKOŁY W ZAKRESIE WZMACNIANIA CZYNNIKÓW CHRONIĄCYCH

W Powiatowym Zespole Szkół nr 1 w Kościerzynie szczególny nacisk kładzie się na wcześniejsze zapobieganie czynnikom destrukcyjnym, jak również duży nacisk kładzie się na rozwijanie czynników chroniących.

Należą do nich:

1. Silna więź rodzinna.
2. Zainteresowanie nauką szkolną.
3. Praktyki religijne.
4. Poszanowanie praw, norm, wartości i autorytetów.
5. Przynależność do konstruktywnych grup rówieśniczych (wskazanie właściwych sposobów spędzania czasu wolnego, właściwy wybór kolegów, praca na rzecz innych).
6. Pomoc materialna (zapobieganie problemom ekonomicznym).
7. Pomoc w nauce (likwidacja źródeł stresu).

CZYNNIKI CHRONIĄCE	WZMACNIANIE CZYNNIKÓW CHRONIĄCYCH
1. Rozwijanie silnej więzi rodzinnej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja wspólnych spotkań z rodzicami i uczniami. 2. Włączanie rodziców do organizacji biwaków, wycieczek, prac na rzecz szkoły. 3. Organizowanie godzin wychowawczych, prowadzonych przez rodziców ekspertów. 4. Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy relacji między rodzicami a dorastającymi dziećmi. 5. Prelekcja dla rodziców na temat: „Zapobieganie konfliktom między rodzicami a dorastającymi dziećmi”.

	6. Stosowanie listów pochwalnych do rodziców za wychowywanie dziecka, które ma szczególne osiągnięcia oraz za pomoc szkole.
2. Rozwijanie zainteresowań nauką i szkołą.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Działalność kół przedmiotowych i kół zainteresowań. 2. Ekspozowanie uczniów osiągających bardzo dobre wyniki w nauce i w olimpiadach. 3. Organizowanie spotkań z ciekawymi ludźmi na godzinach wychowawczych. 4. Spotkania z absolwentami szkoły, studentami. 5. Spotkania z przedstawicielami Powiatowego Urzędu Pracy na temat sytuacji na rynku pracy. 6. Udział młodzieży w „Salonie Maturzystów”. 7. Kierowanie wniosków RP o stypendium Prezesa Rady Ministrów. 8. Zachęcanie młodzieży do udziału w konkursach organizowanych przez wyższe uczelnie. 9. Oceny celujące dla uczniów biorących udział w olimpiadach i konkursach.
3. Praktyki religijne.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Systematyczne prowadzenie lekcji religii lub etyki w szkole. 2. Przygotowanie ciekawych form zajęć na rekolekcje dla młodzieży z uwzględnieniem profilaktyki. 3. Wycieczki i pielgrzymki do Częstochowy i innych miejsc religijnego kultu. 4. Organizacja klasowych i szkolnych spotkań religijnych. 5. Udział młodzieży w konkursach wiedzy religijnej. 6. Uwzględnienie w tematyce lekcji religii profilaktyki, celów życiowych, sensu życia itp.
4. Poszanowanie praw, norm, wartości i autorytetów.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie uczniów ze Statutem Szkoły, WSO, Programem Wychowawczym, Programem Profilaktyki. 2. Dyskusje na godzinach wychowawczych o znaczeniu statutu i regulaminów. 3. Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy praw dziecka, ucznia, człowieka. 4. Spotkanie ze Specjalistą ds. Nieletnich z Komendy Powiatowej Policji.

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Przyzwyczajanie uczniów do samooceny w ramach ocen z zachowania. 6. Wyróżnianie uczniów za pracę na rzecz innych.
5. Zachęcanie do przynależności do konstruktywnych grup społecznych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wybory do Samorządu Szkolnego i działalność w tej organizacji. 2. Nagradzanie uczniów pracujących społecznie. 3. Praca w szkolnych organizacjach. 4. Współpraca młodzieży z Kościerskim Centrum Wolontariatu. 5. Propagowanie zajęć alternatywnych.
6. Zapobieganie niedostatkom ekonomicznym.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wypożyczanie podręczników z biblioteki. 2. Przygotowanie paczek świątecznych dla uczniów z ubogich rodzin. 3. Stypendia finansowane przez prywatnego sponsora. 4. Finansowanie posiłków dla uczniów w trudnej sytuacji materialnej przy współpracy z MOPS i GOPS. 5. Dofinansowanie wycieczek szkolnych dla uczniów mających trudną sytuację materialną – środki pozyskane przez Stowarzyszenie „Magnum Opus Ekonomik” 6. Zwolnienie w/w uczniów z opłaty za film lub spektakl teatralny. 7. Zwolnienie uczniów mających trudną sytuację materialną z opłaty na Radę Rodziców. 8. Kierowanie do MOPS GOPS i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.
7. Zapobieganie niepowodzeniom dydaktycznym.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc szkolna wewnątrzklasowa. 2. Pomoc szkolna wewnątrzszkolna. 3. Indywidualne konsultacje z nauczycielem w ramach zajęć SOS.

XIV. FORMY WSPÓŁPRACY Z RODZICAMI W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW MŁODZIEŻY

Szkoła współpracuje z rodzicami w realizacji działań wychowawczych i profilaktycznych.

1. Zbiorowe formy współpracy:

- Spotkania z rodzicami (dotyczą przekazania informacji o osiągnięciach uczniów w nauce i zachowaniu),
- Spotkania poświęcone pedagogizacji rodziców (dotyczące problemów wychowania i profilaktyki),
- Spotkania rodziców z dyrektorem szkoły.

2. Indywidualne formy współpracy (stanowią uzupełnienie i wzbogacają kontakty zbiorowe):

- Konsultacje rodziców z wychowawcą, nauczycielem przedmiotu, pedagogiem, dyrektorem,
- Korespondencje (za pomocą listów i pism informujących),
- Rozmowy telefoniczne.

XV. INSTYTUCJE WSPIERAJĄCE SZKOŁĘ W DZIAŁANIACH PROFILAKTYCZNYCH

NAZWA INSTYTUCJI	TELEFON
1. PORADNIA PSYCHOLOGICZNO – PEDAGOGICZNA Kościerzyna, ul. Świętojańska 5	058-686-48-61

<p>2. POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE Kościerzyna, ul. Krasickiego 4</p>	<p>058- 686-50-05 Punkt Interwencji Kryzysowej 58-681-53-87</p>
<p>3. MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ Kościerzyna, ul. Brzechwy 5</p>	<p>058- 680-13-40</p>
<p>4. KOMENDA POWIATOWA POLICJI Kościerzyna, ul. Księży Zmartwychwstańców 9</p>	<p>997 058-680-32-00, 686-49-26</p>
<p>5. POWIATOWA STACJA SANITARNO – EPIDEMIOLOGICZNA Kościerzyna, Wodna 15</p>	<p>058-6864-33-6</p>
<p>6. PROFILAKTYKA i ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH</p>	<p>Poradnia Uzależnień</p>
<p>7. PORADNIA ZDROWIA PSYCHICZNEGO Szpital Specjalistyczny w Kościerzynie ul. Piechowskiego 36</p>	<p>058-686-00-00, 686-01-11</p>
<p>8. SĄD REJONOWY - KURATORZY RODZINNI i NIELETNICH VIII WYDZIAŁ W KOŚCIERZYNIE</p>	

XVI. WYKAZ PLACÓWEK UDZIELAJĄCYCH POMOCY OSOBOM Z PROBLEMEM NARKOTYKOWYM

NAZWA PLACÓWKI	DANE PLACÓWKI	GODZINY PRACY I ZAKRES DZIAŁALNOŚCI
Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii	tel. /fax. (022) 827 22 43 tel. (022) 828 26 73	Oferuje wsparcie uzależnionemu i jego rodzinie, jak również pomoc w leczeniu
Narkotyki. Narkomania. Ogólnopolski Telefon Zaufania.	0-801-199-990	Czynny codziennie od godz. 16.00 do godz. 21.00. Oferuje profesjonalną pomoc w zakresie informacji, porad, wsparcia psychologicznego dla: osób uzależnionych, rodziców, nauczycieli, wychowawców, pedagogów.
„Pogotowie Makowe”	0-800-20-117 linia bezpłatna 056-622- 62-14 telefon zaufania	Telefon przeznaczony dla osób uzależnionych i ich rodzin, oraz osób pracujących z uzależnionymi (nauczycieli, pedagogów, policjantów, duszpasterzy)
Punkt Konsultacyjny „MONAR” 80-802 Gdańsk, 3 Maja 6	058-302-04-42	Poradnictwo dla osób uzależnionych i ich rodzin.

		Możliwość wykonania testu na obecność narkotyku w organizmie.
Punkt Konsultacyjny dla młodzieży uzależnionej SILOE 83-200 Starogard Gdański, ul. 60-lecia ONP 14	058- 562-31-74	Czynny: poniedziałek i czwartek 10.00 – 19.00 Wtorek, środa i piątek 8.00 – 15.00

XVII. EWALUACJA PROGRAMU

Cel ogólny ewaluacji:

Podniesienie efektywności pracy szkoły.

Cel szczegółowy:

Wprowadzenie zmian do kolejnych edycji działań na podstawie wniosków z ewaluacji.

Obiekt ewaluacji: Funkcjonowanie programu profilaktyki.

Pytania kluczowe	Kryteria ewaluacji	Metody	Próba	Monitorowanie	Raport
1. Czy Szkolny Program Profilaktyki uwzględnia przepisy prawa oświatowego?	Zgodność z obowiązującymi przepisami.	Analiza dokumentów		Dyrektor	<p style="text-align: center;">Raport do wiadomości Rady Pedagogicznej, Rady Rodziców oraz Samorządu Szkolnego, sporządzony przez wicedyrektora ds. wychowawczych</p>
2. Jaka jest znajomość programu profilaktyki?	Znajomość programu profilaktyki.	Alternatywne metody ewaluacji :Termometr”	Uczniowie wybranych klas	Wicedyrektor ds. wychowawczych	
3. Czy główne założenia programu są akceptowane przez wszystkich zainteresowanych uczniów, nauczycieli i rodziców?	Realizacja założonych w programie celów.	Analiza dokumentów	Uczniowie, nauczyciele i rodzice	Wicedyrektor ds. wychowawczych	
4. Czy i w jaki sposób są realizowane założone w programie cele?	Adekwatność założeń programu do potrzeb i oczekiwań.	Obserwacja, analiza dokumentów	Uczniowie z wybranych klas	Wicedyrektor ds. wychowawczych	
5. W jaki sposób program	Nabycie wiedzy sprzyjającej	Obserwacja, analiza	Uczniowie,	Wicedyrektor ds.	

wpływa na rozwój ucznia w sferze psychofizycznej i aksjologicznej?	rozwojowi psychofizycznemu uczniów.	dokumentów	nauczyciele, rodzice	wychowawczych	
6. Czy uczniowie mają podstawową wiedzę dotyczącą skutków palenia tytoniu, picia alkoholu i używania innych środków odurzających?	Posiadanie przez uczniów wiedzy dotyczącej skutków palenia tytoniu, picia alkoholu i używania innych środków odurzających.	Obserwacja, wywiad	Uczniowie z wybranych klas	Wicedyrektor ds. wychowawczych	
7. Czy uczniowie potrafią powstrzymać się od używania w/w środków? Jeśli zaś wcześniej systematycznie ich używali, to czy teraz używają ich mniej?	Nabycie prawidłowych postaw wobec używania środków odurzających.	Ankieta	Uczniowie z wybranych klas	Pedagog, wychowawcy	
8. Czy uczniowie mają konstruktywne sposoby wyrażania emocji i uczuć?	Stosowanie przez uczniów konstruktywnych sposobów wyrażania emocji i uczuć.	Wywiad	Uczniowie z wybranych klas	Wszyscy nauczyciele i wychowawcy	
9. Czy uczniowie mają	Szanowanie przez uczniów	Obserwacja, ankieta	Uczniowie z	Wszyscy	

wykształcone postawy szacunku dla mienia własnego, cudzego i społecznego?	mienia własnego, cudzego i społecznego.		wybranych klas	nauczyciele i wychowawcy	
10. Czy uczniowie mają wykształconą postawę akceptacji i wyrozumiałości dla odmiennych zachowań ludzi?	Posiadanie przez uczniów postawy akceptacji i wyrozumiałości dla odmiennych zachowań innych ludzi.	Obserwacja	Wszyscy uczniowie	Wychowawcy klas	
11. Czy poprawiła się frekwencja uczniów w szkole?	Wyższa frekwencja na zajęciach lekcyjnych.	Analiza frekwencji	Wszyscy uczniowie	Wychowawcy	
12. Czy uczniowie nie używają wulgaryzmów bądź używają ich mniej?	Posługiwanie się przez młodzież poprawną polszczyzną.	Wywiad, obserwacja	Wszyscy uczniowie	Wszyscy pracownicy szkoły	
13. Czy uczniowie posiadli wiedzę dotyczącą zagrożeń wynikających z wczesnej inicjacji seksualnej?	Uczniowie posiadający wiedzę dotyczącą zagrożeń wynikających z wczesnej inicjacji seksualnej.	Wywiad, ankieta	Wybrana grupa uczniów	Wychowawcy, nauczyciel wychowania do życia w rodzinie	
	Uczniowie posiadają wiedzę	Wywiad	Wybrana grupa	Wychowawcy	

14. Czy uczniowie mają wiedzę na temat istoty stresu, jego objawów i uwarunkowań?	na temat istoty stresu, jego objawów i uwarunkowań		uczniów		
15. Czy uczniowie zdobyli wiedzę na temat „Jak rozpoznać sektę?” i poznali zagrożenia związane z przebywaniem w sektach?	Uczniowie wiedzą jak rozpoznać sektę i znają zagrożenia związane z przebywaniem w sektach.	Wywiad	Wybrana grupa uczniów	Wychowawcy, katecheci	

Program opracowały:

Grażyna Kobiela-Dzienisz – nauczycielka religii, etyki i wychowania w życiu w rodzinie

Zdzisława Wiśniewska – Wicedyrektor ds. wychowawczych

Pedagog szkolny